

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

פריס: אורבניזם, צרכנות ומודרניות - 8239

תאריך עדכון אחרון 27-07-2021

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: אמירים - תכנית מצטיינים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' גל ונטורה

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: gal.ventura@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי ראשון, 11-12, חדר 6830, בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

מהי מודרניות (modernité)? האם היא זהה למודרניזם? מה ההבדל בין מודרניות ובין פוסט מודרניות? מתי צמחו התופעות הללו, וכיצד הן קשורות לאורבניות, צרכנות ופנאי? קורס זה מתמקד בתרבות האורבנית שהתפתחה בפרס במחצית השנייה של המאה ה-19, תחת ניצוחם של נפוליאון השלישי והברון אוסמן. הקורס יתמקד בתמורות שעברה העיר מתקופת האימפריה השנייה ועד סוף המאה, הן בעיצוב המרחב העירוני והן בעיצוב חיי הפנאי והבילוי, הקשורים בקשר הדוק לעליית הצרכנות, החנויות הגדולות, בתי הקפה, הקברטים, העיתונות והתחבורה. בעידן של "אני קונה משמע אני קיים", בו הומצאו המקרר, המעלית, האופניים, הג'ינס, שואב האבק, המדרגות הנעות והרוכסן, התגבשה גם דמוקרטיזציה גוברת של תרבות ואמנות. באמצעות דיון בפנורמה, בדיורמה, בסטראוסקופ, בתיאטרופון ובקולנוע, נבחן את השינויים בהרכב הקהל, ואת הנהיה הגוברת של בני התקופה אחר "אמנות ואשליה", שהשפעתה ניכרת היטב בימינו אנו. בכדי לחדד את הבנת התמורות הנרחבות שעברה פרס בתקופת האימפריה השנייה, ננתח טקסטים ויצירות אמנות מהתקופה, תוך פיתוח כלים מתודולוגיים לחקר החזותי, אשר ישמשו אותנו ככלי מרכזי לניתוח היסטורי, חברתי ותרבותי של התקופה האמורה.

מטרות הקורס:

מטרת הקורס לעודד דיון ושיח רב-תחומי בנוגע לאמנות ולתרבות הצרפתית של המאה ה-19, תוך פיתוח מיומנות של שיח ביקורתי ואנליטי ביחס לדימויים חזותיים ולטקסטים כתובים; פיתוח ידע והבנה של המקורות התרבותיים והאמנותיים של המודרניות והמודרניזם; הבנת תהליכים היסטוריים, חברתיים, כלכליים, תרבותיים, מגדריים ואינטלקטואליים של התקופה האמורה, ופיתוח מחשבה ביקורתית הנוגעת באמנות ובתרבות המאה ה-19.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בתום הקורס נפתח היכרות והבנה של היבטים אמנותיים, ספרותיים, היסטוריים ופוליטיים של המאה ה-19, תוך דיון ברלוונטיות שלהם לתרבות העכשווית; ננתח את ההקשרים התרבותיים, החברתיים וההיסטוריים של התרבות החזותית במאה ה-19 בצרפת, והקשרים בהם יצירות האמנות של התקופה נצפו והובנו

דרישות נוכחות (%) :
100

שיטת ההוראה בקורס: הוראה פרונטלית והשתתפות ערה בכתה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- שיעור 1. שארל בודלר: שוטטות ו-Modernité
- שיעורים 2-3. מעיר מדיוואלית לעיר מודרנית: פרס והברון אוסמן
- שיעור 4. מתודולוגיה ושיטות מחקר בחקר החזותי

- שיעור 5. החנויות הגדולות
- שיעור 6. העיתונות
- שיעורים 7-8. תיאטראות, בתי קפה ומופעים
- שיעורים 9-10. מציאות ואשליה: פנורמה, דיאורמה וסינאורמה
- שיעורים 11-12. הסלון הפריזאי ו"סלון הדחויים"
- שיעור 13. נשים אמניות ואקדמי ז'וליאן
- שיעור 14. סיכום: מודרניות ופוסט מודרניות

חומר חובה לקריאה:

- בודלר, שארל, צייר החיים המודרניים, (Figaro Le) 1863, (בני-ברק, 2003), 25-20, 51-46, 71-62, 97-81.
- Gluck, Mary. "The flâneur and the aesthetic appropriation of urban culture in mid nineteenth-century Paris," in *Theory, Culture, and Society* 20 (5), (October 2003): 53-80.
- • Forgione, Nancy, "Everyday Life in Motion: The Art of Walking in Late-Nineteenth Century Paris," *The Art Bulletin* 87 (4), (Dec., 2005): 664-687.
- Lenard Davis, "The Social Construction of Public Locations," *Browning Institute Studies* 17 (Victorian Popular Culture, 1989): 23-40.
- גיאורג זימל, "העיר הגדולה וחיי הנפש", בתוך: אורבניזם: הסוציולוגיה של העיר המודרנית (תל-אביב: רסלינג, 2004), 40-23. תדפיס אלקטרוני 000524030
- David Harvey, "The Right to the City," *New Left Review* 53 (September 2008): 23-40.
- שמיר, חיים, "המהפכה הפריסאית של הברון אוסמן: בינוייה מחדש של עיר אירופאית גדולה", זמנים 2, 1980: 54-44.
- פנופסקי, ארווין, "איקונוגרפיה ואיקונולוגיה: מבוא לחקר אמנות הרנסנס", המדרשה 12 (סתיו 2009): 93-69.
- Margraw, Roger, "The Birth of Consumer Society?", *France 1800-1914: A Social History* (London: Pearson Education, 2002), 295-311.
- Chaney, David, "The Department Store as a Cultural Form," *Theory, Culture and Society* 1 (3), (1983): 22-31.
- בנדיקט אנדרסון, "שורשים תרבותיים", בתוך: קהילות מדומיינות, תרגום: דן דאור (תל-אביב, האוניברסיטה הפתוחה, 2000), 68-39. תדפיס אלקטרוני 1999 A6561 311 JC +
- Anderson, Benedict, "Memory and Forgetting," *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism* (London: Verso, 1991), 1-36.
- • Iskin, Ruth, "Selling, Seduction, and Soliciting the Eye: Manet's Bar at the Folies Bergère," *The Art Bulletin* 77 (1), (March 1995): 25-44.
- Boime, Albert, "Manet's "Un bar au Folies-Bergère," as an Allegory of Nostalgia," *Zeitschrift fur Kunstgeschichte* 56 (2), (1993): 234-248.
- Crary, Jonathan, "Techniques of the Observer," *October* 45 (1988): 3-35.
- Strenberger, Dolf and Joachim Neugroschel, "Panorama of the 19th Century," *October* 4 (Autumn 1977): 3-20.
- בנימין, וולטר, "פריס, בירת המאה התשע-עשרה", בתוך הרהורים, מבחר כתבים (תרגום: דוד זינגר), (תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, 2004), 40-23.
- אופיר, עדי, "פוסט מודרניזם: עמדה פילוסופית", מתוך: אילן גור-זאב (עורך), חינוך בעידן

חומר לקריאה נוספת:

גוטיה, תיאופיל, "שום דבר אינו יפה באמת, אלא אם אינו מועיל כלל", מתוך המבוא לנובלה העלמה דה מופן, 1835 (תרגמה מצרפתית ליאורה בינג היידקר), הארץ, מדור תרבות וספרות, 7 באוקטובר 2011.

דבור, גי, חברת הראווה, תל אביב: בבל, 2001.
זימל, גיאורג, "העיר וחיי הנפש", אורבניזם: הסוציולוגיה של העיר המודרנית, תל-אביב: רסלינג, 2004.

מלמן, בילי, "קפיטליזם גדול: קריסטל פאלאס, 1851", מתוך לונדון: מקום, אנשים ואימפריה, 1800-1960, תל-אביב: האוניברסיטה המשודרת, 2009, 106-128.
עמישי-מייזלש, זיוה (עורכת). שער לאמנות המודרנית, אמנות המאה התשע עשרה. ירושלים: מאגנס, 2010.

צוקרמן, משה, "חרושת התרבות", פרקים בסוציולוגיה של האמנות, תל-אביב, 1996, 58-68.

Auerbach, Jeffrey A. *The Great Exhibition of 1851: A Nation on Display*. New Haven, 1999.

Armstrong, Carol, "Against the Grain: J.K. Huysmans and the 1886 Series of Nudes," in *Odd Man Out* (Chicago, 1991), 157-209.

Bauman, Zygmunt, "Industrialism, Consumerism and Power," *Theory, Culture and Society* 1 (3), (1983), 32-43.

Bellet, Roger. *Presse et Journalisme sous la second empire*, Paris: A. Colin, 1967.

Benjamin, Walter, "The Paris of the Second Empire in Baudelaire," in: *The Writer of Modern Life Essays on Charles Baudelaire*, Michael Jennings ed. and Howard Eiland, Edmond Jephcott, Rodney Livingston, and Harry Zohn, trans. Cambridge, Massachusetts, 2006, 46-133.

Boime, Albert. *Art and the French Commune: Imagining Paris After War and Revolution*. Princeton, N. J.: Princeton University Press, 1995.

- Boime, Albert. *Revelation of Modernism: Responses to Cultural Crises in Fin-de Siècle Painting*. Columbia: University of Missouri Press, 2008.

Bowlby, Rachel, *Just Looking: Consumer Culture in Dreiser, Gissing and Zola*, New York and London: Methuen, 1985.

Broude, Norma and Mary D. Garrard (eds.). *Feminism and Art History: Questioning the Litany*. New York, 1982.

Broude, Norma and Mary D. Garrard (eds.). *The Expanding Discourse: Feminism and Art History*. New York, 1992.

Broude, Norma, "Mary Cassatt: Modern Woman or the Cult of True Womanhood?", *Woman's Art Journal* 21 (2), (Autumn, 2000), 36-43.

Brown, Jack Perry, "The Return of the Salon: Jean Léon Gérôme in the Art Institute", *Art Institute of Chicago Museum Studies* 15 (2), 1989, 154-173, 180-181.

Burcharth, Ewa Lajer, "Modernity and the Condition of Disguise: Manet's 'Absinthe Drinker'", *Art Journal* 45, Spring 1985, 18-26.

Clark, Timothy J. *The Painting of Modern Life: Paris in the Art of Manet and his*

-
- Followers. Princeton, 1984.
- Clark, T.J., "The View from Notre-Dame," in Vanessa Schwartz and Jeannene M. Przyblyski (eds.), *The Nineteenth Century Visual Culture Reader* (New York: Routledge, 2004), 178-193.
- Cooke, Peter, "Gustave Moreau's 'œdipus and the Sphinx': Archaism, Temptation and the Nude at the Salon of 1864", *The Burlington Magazine* 146 (1218), September 2004, 609-615.
- Crapo, Paul B., "The Problematics of Artistic Patronage under the Second Empire: Gustave Courbet's Involved Relations with the Regime of Napoleon III", *Zeitschrift für Kunstgeschichte* 58, 1995, 240-261.
- Denvir, Bernard. *The Chronicle of Impressionism: An Intimate Diary of the Lives and World of the Great Artists*. London, 2000.
- Doy, Gen. *Women and Visual Culture in 19th Century France, 1800-1852*, Leicester University Press, 2001.
- D'Souza, Aruna and Tom McDonough, eds. *The Invisible Flâneuse? Gender, Public Space and Visual Culture in Nineteenth-Century Paris*. Manchester: Manchester University Press, 2008.
- Eisenman, Stephen F. *Nineteenth Century Art: A Critical Survey*. London, 1994.
- Forgione, Nancy, "The Shadow Only": Shadow and Silhouette in Late Nineteenth Century Paris, *The Art Bulletin* 81 (3), (Sep., 1999), 490-512.
- Fried, Michael. *Manet's Modernism, or, The Face of Painting in the 1860s*. Chicago, 1996.
- Garb, Tamar. *Sisters of the Brush*, New Haven, 1994.
- Gluck, Mary. "The flâneur and the aesthetic appropriation of urban culture in mid nineteenth-century Paris," in *Theory, Culture, and Society* 20 (2003), 53-80.
- Harvey, David. *Paris, Capital of Modernity*. New York: Routledge, 2003.
- Herbert, Robert L. *Impressionism: Art, Leisure, and Parisian Society*. New Haven, 1988.
- Iskin, Ruth E. *Modern Women and Parisian Consumer Culture in Impressionist Painting*. New York, 2007.
- Krauss, Rosalind. *The Originality of the Avant-Garde and Other Modernist Myths*, Massachusetts: MIT Press, 1985.
- Krell, Alan. *Manet and the Painters of Contemporary Life*. London, 1996.
- McMillan, James F. *France and Women, 1789-1914: Gender, Society and Politics*. London, 2000.
- Nochlin, Linda. *The Politics of Vision: Essays on Nineteenth-Century Art and Society*. London, 1991.
- Pollock, Griselda. "Modernity and the Spaces of Femininity." In *Vision and Difference: Feminism, Femininity and the Histories of Art*, 70-127. New York: Routledge Classics, 1988.
- Prendergast, Christopher. "Parisian Identities" in *Paris and the Nineteenth Century* (Oxford : Blackwell, 1995).
- Rewald, John. *The History of Impressionism*. New York, 1973.
- Taylor, Joshua C. (ed.). *Nineteenth-Century Theories of Art*. Berkeley, University of California Press, 1987.
- The New Painting: Impressionism, 1874-1886* (exhibition catalogue). Washington

D.C., Fine Arts Museum of San Francisco and National Gallery of Art, no. 110, 1986.
Wechsler, Judith. *A Human Comedy, Physiognomy and Caricature in 19th Century Paris*. Chicago: The University of Chicago Press, 1982.
Wilson, Elisabeth, "The Invisible Flaneur," *The Contradictions of Culture: Cities, Culture, Women* (London: Sage, 2001), 72-94.
Willms, Johannes. *Paris, Capital of Europe: From the Revolution to the Belle Epoque* (trans. Eveline L. Kanes). New York: Holmes & Meier, 1997.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 80 %
הגשת תרגילים 20 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: